

Nieuwsbegrip Extra

Met enige regelmaat ontwikkelt Nieuwsbegrip in opdracht van bedrijven of maatschappelijke organisaties een speciale themales. Bedrijven die ons vragen om zulke lessen te ontwikkelen, doen dit vaak in het kader van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen'. Ideële organisaties brengen via de les het maatschappelijke onderwerp waarop zij zich richten onder de aandacht. De Nieuwsbegrip Extra-lessen worden mogelijk gemaakt door financiering van de externe opdrachtgever. De inhoud van de lessen wordt echter ontwikkeld door en valt volledig onder verantwoording van de Nieuwsbegripredactie.

Extra les!

Handleiding Nieuwsbegrip over Kleding en duurzaamheid, niveau AA

Vooraf

Deze les is ontwikkeld in samenwerking met het Leger des Heils. Het Leger des Heils wil aandacht vragen voor kleding en duurzaamheid. Ieder jaar gooit een Nederlander gemiddeld 10 kg kleding en textiel weg. Die kleding is nog hartstikke goed te gebruiken. Daarom zamelt het Leger des Heils al meer dan honderd jaar tweedehands kleding en textiel in. ReShare is de naam van de afdeling van het Leger des Heils die zich hiermee bezighoudt. Het betekent letterlijk: opnieuw delen. Dat is wat het Leger des Heils wil.

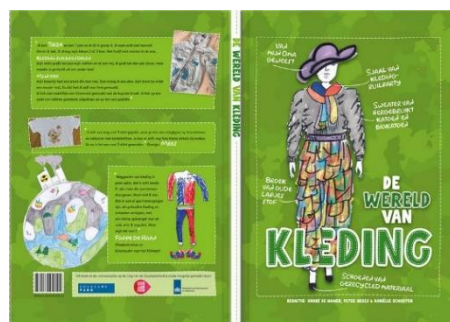

Via de les worden de leerlingen geïnformeerd over ReShare van het Leger des Heils. Jaarlijks zamelt het Leger des Heils ReShare zo'n 20 miljoen kg kleding en textiel in. Kledingstukken en stukken textiel die gedoneerd worden, worden door de medewerkers van het Leger des Heils opnieuw gebruikt. Zij geven de kleding weg aan mensen in nood of verkopen die, onder meer in de ReShare Stores. 100% van de

opbrengsten die zij halen uit textielhergebruik, wordt besteed aan de hulpverlening van het Leger des Heils. Dat zorgt niet alleen voor blije mensen, maar het draagt ook bij aan een gezonder milieu. Er wordt namelijk minder kleding geproduceerd en minder kleding vernietigd. Meer weten over ReShare van het Leger des Heils? Kijk op www.reshare.nl.

Tip: voorleesboek met 16 verhalen en 6 kant-en-klare lessen

De wereld van kleding, van André de Hamer, Peter Heres & Daniëlle Schouten. Dit onderwijsboek te leen via meer dan 200 bibliotheken. Meer over het boek en tips voor het werken ermee vind je op: <https://duurzamepabo.nl/dewereldvankleding/>

Lesoverzicht

Onderwerp

Kleding en duurzaamheid

Deze les sluit aan bij de Week van Tweedehands Textiel die start op 20 april, maar kan ook heel goed op een ander moment in het jaar gegeven worden.

Lesdoel

De leerlingen lezen de tekst actief aan de hand van sleutelvragen. Ook maken ze een volgordeschema bij de tekst en spelen ze een vragenspel met vragen die ze zelf bij de tekst bedacht hebben. Daarnaast beantwoorden ze vragen bij een schema met tips, leven ze zich in in mensen die bij ReShare werken en maken ze een poster over de afdeling ReShare van het Leger des Heils.

Leesdoel

De leerlingen kunnen vertellen hoe het komt dat er zoveel kleren gedumpt worden en wat je daartegen kunt doen. Ze weten welke nadelen het maken van kleren heeft voor mensen en het milieu. Ook weten ze wat de afdeling ReShare van het Leger des Heils doet aan het kledingprobleem.

Opdracht 1

Voorspellen en woorden voorbereiden

Opdracht 2

Actief lezen, vragen stellen en sleutelvragen beantwoorden

Opdracht 3

Sleutelschema: een volgordeschema maken

Opdracht 4

Een vragenspel over de tekst maken

Opdracht 5

Tips over kleding (extra opdracht 1)

Opdracht 6

Wat denken ze? (extra opdracht 2)

Opdracht 7

Een poster maken (extra opdracht 3)

Functionerings- niveau

Functioneringsniveau begrijpend lezen M4-E4

Materiaal

Voor elke leerling:

- de tekst *Een berg oude kleren* (niveau AA);
- bijbehorende opdrachten voor niveau AA;
- voor abonnees van Nieuwsbegrip: de woordhulp (op de website bij Basismateriaal).

Woordenschat (NB met deze woorden zijn geen online-oefeningen beschikbaar):

het milieu	= de lucht die je inademt en de natuur om je heen
vervuilen	= vuilmaken
giftig	= waar een stof in zit die gevaarlijk is
dumpen	= iets weggooien zodat je er zelf geen last meer van hebt, ergens achterlaten
de container	= heel grote kist om spullen in te verzamelen
inzamelen	= dingen bij elkaar brengen om er iets mee te doen
tweedehands	= al eerder door iemand gekocht en gebruikt
uniek	= heel bijzonder

Opdrachten

Toelichting

Actief lezen en sleutelvragen

In de basislessen van Nieuwsbegrip ligt de nadruk op het onderdeel Actief lezen. Onder actief lezen verstaan we het lezen van de tekst in drietallen, waarbij leerlingen in interactie met elkaar bespreken waar de tekst over gaat. Hierbij zijn ze gericht op de inhoud. Bij het actief lezen is het de bedoeling dat de leerlingen voorspellen, onduidelijkheden ophelderen en zelf vragen stellen. Hiervan maken ze notities op het werkblad Actief lezen. De sleutelvragen stimuleren leerlingen om verbanden te doorzien, afleidingen te maken en de tekst samen te vatten. Deze activiteiten zijn erop gericht de leerlingen te ondersteunen in het vormen van een mentaal plaatje van de tekst.

Werkwijze

- Introduceer het onderwerp klassikaal. Wat weten de leerlingen van het onderwerp? Wat verwachten ze in de tekst te lezen?
- Geef de leerlingen het gegeven leesdoel en bespreek de uitleg over *Vragen stellen*.
- Leerlingen die dat aankunnen gaan zelfstandig aan de slag. Zij werken (indien mogelijk) in drietallen met de tekst en de sleutelvragen en maken daarna een volgordeschema bij de tekst (opdracht 3). Bij opdracht 4 bedenken de leerlingen vragen bij de tekst voor een vragenspel en spelen ze dit spel.
- Begeleid zelf een instructiegroepje. Maak daarbij gebruik van de modeltekst, de sleutelvragen en de hulpvragen. De leerlingen kunnen daarnaast de woordhulp gebruiken. Laat de leerlingen na verlengde instructie zelf werken aan opdracht 3 en 4. Opdrachten 5, 6 en 7 zijn extra opdrachten. Bedenk van tevoren welke van deze opdrachten je kiest (mag uiteraard ook allemaal) en kijk daarbij naar wat er mogelijk is en wat jouw klas aankan.
- Nabespreking: check of lesdoel en leesdoel bereikt zijn. Controleer de antwoorden van de leerlingen en bespreek waar ze moeite mee hadden.

OPDRACHT 1

klassikaal/
drietallen

Voorspellen en woorden voorbereken

1. Introduceer het onderwerp klassikaal. Waar zou die berg met oude kleren kunnen liggen? Van wie zouden die kleren geweest zijn en waarom hebben ze die weggegooid? Wat verwachten ze in de tekst te lezen?
2. Behandel de woorden uit de tekst die technisch lastig zijn. Lees de woorden een keer voor, laat de leerlingen ze dan (hardop) voor zichzelf lezen en laat hen vervolgens hardop in koor lezen.

OPDRACHT 2

Actief lezen, vragen stellen en sleutelvragen beantwoorden

1. Geef uitleg over de werkwijze bij Actief lezen en over het stellen van vragen bij de tekst. Bespreek de lesdoelen. Vertel ook wat het leesdoel is. **Leesdoel:** De leerlingen kunnen vertellen hoe het komt dat er zoveel kleren gedumpt worden en wat je daartegen kunt doen. Ze weten welke nadelen het maken van kleren heeft voor mensen en het milieu. Ook weten ze wat de afdeling ReShare van het Leger des Heils doet aan het kledingprobleem.
2. Werk klassikaal of in groepjes bij het lezen van de tekst. Maak gebruik van onderstaande modeltekst, de sleutelvragen en de hulpvragen.
3. De leerlingen gaan daarna zelfstandig aan de slag. Bespreek klassikaal de antwoorden op de sleutelvragen.

Modelen

Modeltekst

Modellen van de inleiding m.b.t. actief lezen en vragen stellen:

Zeg bijvoorbeeld het volgende: *De titel van de tekst is: **Een berg oude kleren**. De tekst gaat dus over oude kleren. En het is een hele berg. Waar zou die berg kleren liggen? Ik kijk ook even naar de kopjes in de tekst. Het eerste kopje is: **Wegwerpkleding**. Dat vind ik een moeilijk woord. Maar ik ken wel stukjes van dat woord: 'wegwerp' en 'kleding'. 'Kleding' dat zijn kleren. En 'wegwerpen' is hetzelfde als weggoaien. Dus wegwerpkleding is denk ik kleding die snel weer weggegooid wordt. Het tweede kopje is: **Mens en milieu**. 'Het milieu' dat is de lucht die je inademt en de natuur om je heen. Dat zie ik in de woordenlijst onder de tekst staan. Dit stukje gaat dus over mensen en het milieu. Misschien is het maken van kleren niet goed voor mensen en het milieu? Het derde kopje is: **Opnieuw gebruiken en minder kopen**. Misschien gaat het er in dit stukje over dat je kleren opnieuw kunt gebruiken en dat je niet zoveel kleren moet kopen? Het vierde kopje is een vraag: **Hoeveel kleding heb je nodig?** Tja, dat weet ik ook niet. Maar dat wordt vast uitgelegd in dat stukje tekst. Het laatste kopje is: **ReShare**. Ik weet niet wat dat is. Maar op de foto naast dat stukje staat een winkel van ReShare. En ik zie kleren op de foto. Misschien verkopen ze in die winkels tweedehands kleren? Dus kleren die al een keer door iemand gekocht en gebruikt zijn?*

*Ik ga nu de inleiding lezen: **In de landen Chili en Ghana is er een probleem. Daar liggen grote bergen oude kleren**. Het woord 'Daar' verwijst naar de landen Chili en Ghana. Dus in de landen Chili en Ghana liggen grote bergen oude kleren. En dat is een probleem. Dus die kleren horen daar niet te liggen. Maar waarom liggen ze daar dan? Wie heeft dat gedaan? **Er liggen spijkerbroeken, T-shirts, jurken en andere kleren**. Er liggen dus allerlei soorten kleren. **Hoe komt die kleding daar?** Ja, dat zou ik ook weleens willen weten! Zou het iets te maken hebben met die 'wegwerpkleding' die in het eerste kopje staat? Misschien gooien mensen te veel kleren weg. En dan weten ze niet waar die kleren moeten blijven. En dan komen ze misschien op zo'n grote berg terecht. **En hoe zorgen we ervoor dat die berg niet groter wordt? Of beter: dat hij weggaat?** Mensen zullen dan minder kleren moeten weggoaien. In het derde kopje stond ook 'opnieuw gebruiken en minder kopen'. Misschien moeten mensen hun kleding opnieuw gebruiken en minder kleren kopen. Dan wordt de berg niet groter. Want dan komen er geen nieuwe kleren meer bij. Ik ben heel benieuwd wat er precies in de tekst staat. En wat zou ReShare ermee*

te maken hebben? Ik lees er vast meer over in de tekst!

Wat hebben jullie mij horen doen? Ik dacht hardop na over de tekst. Ik stelde ook vragen aan mezelf. En ik heb gekeken naar woorden die ik moeilijk vond. Ik probeerde erachter te komen wat die woorden betekenden. Ook heb ik gelet op woorden die andere woorden verwijzen.

Laat een van de leerlingen hardop denkend het volgende stukje lezen.

Leg uit: *als je in je groepje actief aan het lezen bent, ga je ook de vragen bij de tekst bespreken.*

Let op: De hulpvragen bij de sleutelvragen op de volgende bladzijde zijn bedoeld als extra aanwijzingen bij de sleutelvragen. Gebruik de hulpvragen alleen als deze relevant zijn voor de leerlingen. Als de leerlingen de sleutelvraag direct kunnen beantwoorden is een hulpvraag waarschijnlijk niet nodig.

Sleutelvragen en hulpvragen

Inleiding

Sleutelvraag 1: Welk probleem is er in Chili en Ghana?

Hulpvraag 1a: Wat liggen er in Chili en Ghana?

Hulpvraag 1b: Lees regel 1 tot en met 3 nog een keer. Wat staat daar?

Hulpvraag 1c: In regel 2 staat het woord *Daar*. Waar verwijst dit woord naar? (verbanden)

Wegwerpkleding

Sleutelvraag 2: Wat is het probleem van wegwerpkleding?

Hulpvraag 2a: Wat betekent **wegwerpkleding**? (ophelderen van onduidelijkheden)

Hulpvraag 2b: Lees regel 12 tot en met 14 nog een keer.

Hulpvraag 2c: Let op het woord *Daarom* in regel 13. In de zin voor dat woord staat wat er met die kleding aan de hand is. In de zin die begint met *Daarom* staat wat mensen dan met die kleding doen. (verbanden)

Mens en milieu

Sleutelvraag 3: Wegwerpkleding is slecht voor mensen en het milieu. Waarom? Zet een kruisje voor drie dingen.

Hulpvraag 3a: Wat is er nodig om kleding te maken? Wie maakt de kleding? Wat gebeurt er met kleding die wordt weggegooid?

Hulpvraag 3b: Let op het woord *ook* in regel 19 en het woord *ook* in regel 24. Die woorden geven een opsomming aan. (verbanden)

Hulpvraag 3c: In regel 22 staat het woord *ze*. Waar verwijst dit woord naar? (verbanden)

Hulpvraag 3d: Wat betekent het woord **vervuilen** in regel 20? (ophelderen van onduidelijkheden)

Opnieuw gebruiken en minder kopen

Sleutelvraag 4: Mensen zouden niet zoveel kleren moeten weggoien. Hoe kunnen ze daarvoor zorgen? Lees de zinnen. Streep het foute woord door.

Hulpvraag 4a: Wat wordt in het stukje over het kopen van kleding gezegd? En wat kun je met kleren doen die je niet vaak draagt?

Hulpvraag 4b: Als je toch kleding koopt, wat voor soort kleding kun je dan het beste kopen?

Hulpvraag 4c: in regel 27 staat de vraag: *Hoe kunnen ze dat doen?* Na deze vraag wordt uitgelegd wat mensen kunnen doen om minder kleding weg te gooien.

Hoeveel kleren heb je nodig?

Sleutelvraag 5: Wie moeten er goed nadenken over het kopen en weggooien van kleding?

Hulpvraag 5a: Lees regel 38 tot en met 40 nog eens goed. Wat wordt daar gezegd?

Hulpvraag 5b: In regel 39 staan de woorden *Zij* en *Ze*. Naar wie verwijzen deze woorden? (verbanden)

ReShare

Sleutelvraag 6: De mensen van ReShare zamelen tweedehands kleding in. Wat wordt er met deze kleding gedaan? Noem twee dingen.

Hulpvraag 6a: Lees regel 46 tot en met 51 nog eens goed.

Hulpvraag 6b: Let op de woorden *Een deel van de kleding* in regel 46 en *Een ander deel van de kleding* in regel 48. Achter die woorden staat wat er met de kleding gedaan wordt. (verbanden)

Na het lezen

Sleutelvraag 7: Stel je voor dat je weer een keer kleding mag kopen. Aan welke dingen denk je dan? Waarom?

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

OPDRACHT 3

klassikaal/
drietallen

Sleutelschema: een volgordeschema maken

Laat de leerlingen in groepjes werken. Ze zetten de gegeven zinnen in de juiste volgorde.
Bespreek de ingevulde schema's klassikaal na.

Sleutelschema

volgordeschema

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

OPDRACHT 4

drietallen/
klassikaal

Een vragenspel over de tekst maken

De leerlingen bedenken zelf vragen over de tekst en wisselen die met elkaar uit. Op die manier kunnen ze elkaars vragenspel spelen. Voor het vragenspel zouden ze onder andere de vragen die zij opdracht 2 bedacht hebben kunnen gebruiken, mits ze daar de antwoorden op weten.

OPDRACHT 5

drietallen/
klassikaal

Tips over kleding (extra opdracht 1)

De leerlingen bekijken het schema met tips over het omgaan met kleding en beantwoorden daar vragen over.

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

OPDRACHT 6

drietallen/
klassikaal

Wat denken ze (extra opdracht 2)

De leerlingen leven zich in in de mensen van ReShare die op de foto staan. Ze schrijven in de tekstballonnen wat deze mensen zouden kunnen denken.

OPDRACHT 7

drietallen/
klassikaal

Een poster maken (extra opdracht 3)

Bespreek de opdracht. De leerlingen gaan in groepjes een poster maken over de afdeling ReShare van het Leger des Heils. Op de poster moet duidelijk worden wat het Leger des Heils doet, wat ReShare doet, waar je de kleren voor ReShare in moet doen, waar de kleren van ReShare naartoe gaan, wie er bij ReShare kleren kopen en waarom het goed is om bij ReShare kleding te kopen. Laat de groepjes na afloop hun poster presenteren aan de hele klas. Bespreek ook na hoe deze opdracht is verlopen. Geef de posters een plaats in de school.

Deel je ervaringen met deze les

De afdeling *ReShare van het Leger des Heils* is heel benieuwd naar je ervaringen met deze les. Dus heb je feedback (positief, maar negatief mag uiteraard ook) en/of heb je leuke foto's van bijvoorbeeld de posters of kinderen die werken aan de les? Mail die dan naar actie@reshare.nl.

Antwoorden

OPDRACHT **2** Sleutelvragen

Tijdens het lezen	
Inleiding	1. Welk probleem is er in Chili en Ghana? <i>Daar liggen grote bergen oude kleren.</i>
Wegwerpkleding	2. Wat is het probleem van wegwerpkleding? <i>A. Wegwerpkleding is heel goedkoop, maar gaat snel kapot. Daarom gooien mensen deze kleding snel weg.</i>
Mens en milieu	3. Wegwerpkleding is slecht voor mensen en het milieu. Waarom? Zet een kruisje voor drie dingen. <i>Als je de kleren verbrandt, komen de giftige kleurstoffen eruit. / De fabrieken die de kleding maken vervuilen de lucht. / Er is heel veel water nodig om kleren te maken.</i>
Opnieuw gebruiken en minder kopen	4. Mensen zouden niet zoveel kleren moeten weggooien. Hoe kunnen ze daarvoor zorgen? Lees de zinnen. Streep het foute woord door. <i>Ze moeten weinig kleren kopen. / Ze kunnen de kleren ruilen. / Ze kunnen de kleren in een container gooien. Dan kan de kleding opnieuw gebruikt worden. / Ze moeten kleren kopen waar je lang mee kunt doen.</i>
Hoeveel kleren heb je nodig?	5. Wie moeten er goed nadenken over het kopen en weggooien van kleding? <i>De kopers van kleding (de mensen die de kleren kopen) moeten goed nadenken.</i>
ReShare	6. De mensen van ReShare zamelen tweedehands kleding in. Wat wordt er met deze kleding gedaan? Noem twee dingen. <i>Een deel van de kleding wordt aan mensen gegeven die hulp nodig hebben. Een ander deel van de kleding gaat naar de winkels van ReShare waar mensen de kleding kunnen kopen.</i>
Na het lezen	
7. Stel je voor dat je weer een keer kleding mag kopen. Aan welke dingen denk je dan? Waarom? <i>Eigen antwoord.</i>	

OPDRACHT 3

5	Deze dingen zijn heel slecht voor mensen en het milieu.
3	Mensen gooien veel kleding weg.
2	Mensen kopen veel kleding.
4	Veel kleren komen bij het afval terecht of worden verbrand.
1	Wegwerpkleding is goedkoop.

OPDRACHT 5

1. A. over hoe je kleding langer kunt gebruiken
2. B. in het stukje **Opnieuw gebruiken en minder kopen**
3. B. spullen die kapot zijn weer heel maken